

Jubileusz prof. dr hab. Józefa Miąso.
Seminarium *Atlas historyczny szkół na ziemiach polskich:*
Problemy sieci szkolnej Okręgu Naukowego Wileńskiego
Pułtusk 3 - 4.06.2004 r.

W dniu 3 czerwca 2004 r. w Pułtusk miał miejsce Jubileusz prof. dr hab. Józefa Miąso, na który przybyły delegacje historyków oświaty reprezentujące ośrodki naukowo-badawcze z całej Polski. Rektor Wyższej Szkoły Humanistycznej im. Aleksandra Gieyszтора prof. dr hab. Adam Koseski witając zgromadzonych gości wyraził radość z możliwości zorganizowania tej uroczystości w murach uczelni w Pułtusku. Stwierdził, iż Szkoła swój sukces zawdzięcza profesorom tej rangi jak prof. dr hab. Józef Miąso.

Uroczystą laudację wygłosił prof. dr hab. Julian Dybiec. Zaprezentował dorobek naukowy i wkład Jubilata do rozwoju historii wychowania i pedagogiki porównawczej, szczególnie w zakresie zagadnień historiografii, historii zawodu nauczycielskiego, myśli pedagogicznej oraz reform oświaty polskiej na tle tendencji międzynarodowych.

Profesor J. Dybiec podkreślił wartość warsztatu naukowo-badawczego Jubilata, zdumiewającą dyscyplinę naukową, skrupulatność w gromadzeniu i opracowaniu źródeł oraz precyzję metodologiczną. W konkluzji znakomitej laudacji prof. dr hab. J. Dybiec stwierdził, że cechy osobowości Profesora pozwalają na uznanie go za wzorzec w dziedzinie nauk historycznych porównywalny do wzorca Sevres pod Paryżem.

Z kolei prof. dr hab. Irena Szybiak i prof. dr hab. Kalina Bartnicka przedstawiły dostojnego Jubilata jako uczonego, mistrza, przyjaciela i kolegę.

Następnie delegacje wygłosiły okolicznościowe przemówienia, złożyły gratulacje i wręczyły kwiaty. Profesor J. Miąso podziękował wszystkim przybyłym na Jubileusz przyjaciołom, kolegom i koleżankom. Szczególnie wyrazi wdzięczności skierował do żony, która wspierała go w pracy i w życiu. W krótkim rysie autobiograficznym zwrócił uwagę na przełomowe momenty w swoim życiu, które zadecydowały o zainteresowaniach, pracy naukowej oraz sukcesie osobistym i zawodowym.

Punktem kulminacyjnym było wręczenie książki pamiątkowej dedykowanej Jubilatowi pt.: *Historia. Społeczeństwo. Wychowanie*¹ przez Profesorów: Kalinę Bartnicką i Irenę Szybiak. Praca obejmuje artykuły i rozprawy podzielone na cztery grupy problemowe: tradycja uniwersytecka, stan nauczycielski, szkoły i nauczanie, edukacja a społeczeństwo.

Na zakończenie uroczystości prof. zw. dr hab. Lech Mokrzecki zainicjował wspólne, uroczyste 100 lat.

Obchody Jubileuszu prof. dr hab. Józefa Miąso połączone były z seminarium naukowym *Atlas historyczny szkół na ziemiach polskich*. Obrady poświęcono problemom sieci szkolnej Okręgu Naukowego Wileńskiego. Zagadnienia szkolnictwa parafialnego analizowali dr Adam Fijałkowski (Szkoły parafialne na Litwie przed powstaniem Komisji Edukacji Narodowej), dr Katarzyna Buczek (Koncepcja szkolnictwa parafialnego Hugona Kołłątaja w początku XIX w.) oraz doc. dr hab. Leszek Zasztowt (Szkoły elementarne na ziemiach litewsko-ruskich po roku 1832).

Z kolei problematykę szkół średnich i wyższych podjęli: prof. dr hab. Kalina Bartnicka (Komitet Szkolny Uniwersytetu Wileńskiego), dr Joanna Schiller (Absolwenci Uniwersytetu Wileńskiego)

¹ *Historia. Społeczeństwo. Wychowanie*. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Józefowi Miąso, pod red. Kaliny Bartnickiej przy współpracy Joanny Schiller i zespołu pracowników Zakładu Dziejów Oświaty Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk oraz Katedry Historii Wychowania Wydziału Pedagogicznego Wyższej Szkoły Humanistycznej im. Aleksandra Gieyszтора w Pułtusku: Tadeusza Bienkowskiego, Katarzyny Buczek, Janiny Chodakowskiej, Katarzyny Dormus, Adama Fijałkowskiego, Wandy Gierlach, Janiny Kamińskiej, Jana Piskurewicza, Wojciecha Sokolowskiego, Ireny Szybiak, Ryszarda Terleckiego, Eweliny Tylińskiej, Leszka Zasztowta, Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Aleksandra Gieyszтора w Pułtusku, Pułtusk-Warszawa 2004.

– nauczyciele szkół średnich w Królestwie Polskim), doc. dr hab. Jan Piskurewicz (Organizacja Uniwersytetu Stefana Batorego po I wojnie światowej), dr Katarzyna Dormus (Kraków–Wilno: organizacja Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie), dr Janina Kamińska (Sieć szkół średnich na Litwie w latach 1795-1803 a Szkoła Główna Litewska), dr Janina Chodakowska (Szkoła krzemieniecka w sieci szkolnej WON) i mgr Wanda Gierlach (Głosy w sprawie pensji żeńskich w Okręgu Szkolnym Wileńskim).

Prof. dr hab. Irena Szybiak w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na politykę Komisji Edukacji Narodowej w kwestii sieci szkolnej, a doc. dr hab. Wanda Grębecka omówiła założenia dydaktyczne ogrodów botanicznych w Okręgu Naukowym Wileńskim. Mgr Ewa Wołoszyn przedstawiła współpracę drukarni Józefa Zawadzkiego z Uniwersytetem Wileńskim.

Obradom towarzyszyły ożywione dyskusje. W wystąpieniach poruszano problemy: zasobów bibliotek wileńskich (doc. dr hab. Leszek Zasztowt, dr Janina Kamińska, dr Dorota Zamojska, doc. dr hab. Jan Piskurewicz), atrakcyjności Wilna jako ośrodka naukowego w czasach zaborów i w Drugiej Rzeczypospolitej, a także licznych błędów merytorycznych w polskim przekładzie dzieła Daniela Beauvoisa² (prof. Wołoszyński). Postulowano prowadzenie dalszych badań porównawczych w zakresie: organizacji litewskiego szkolnictwa parafialnego i protestanckich szkół pomorskich (prof. zw. dr hab. Lech Mokrzecki), działalności Komitetów Szkolnych (prof. dr hab. Kalina Bartnicka), pensji żeńskich (prof. dr hab. Piotr Gach) oraz podręczników, programów i sieci szkolnej. Podnoszono kwestię konieczności ponawiania prób uzyskania dostępu do zbiorów źródeł archiwalnych poza granicami Polski.

Zamykając ostatnią sesję obrad prof. zw. dr hab. Lech Mokrzecki dziękując organizatorom Jubileuszu i seminarium: JM Rektorowi WSH w Pułtuskach oraz Profesorom Irenie Szybiak i Kalinie Bartnickiej stwierdził, że jest to jedna z najlepszych konferencji w ostatnich latach krystalizująca badania nad szkolnictwem Okręgu Naukowego Wileńskiego.

Prof. dr hab. Irena Szybiak poinformowała o uruchomieniu stałej strony internetowej i pracach Towarzystwa Historii Edukacji. Duże zainteresowanie wzbudziły przedstawione przez prof. dr hab. Krzysztofa Jakubiaka nowe standardy edukacyjne ograniczające liczbę godzin przeznaczonych na realizację przedmiotu historia wychowania. Ocenione zostały jednoznacznie przez uczestników seminarium jako cios w kulturę kształcenia pedagogów i brak zrozumienia idei przedmiotów kierunkowych w edukacji nauczycielskiej.

W trakcie seminarium prof. dr hab. Irena Szybiak i prof. dr hab. Kalina Bartnicka ogłosiły nazwiska laureatów ogólnopolskiego Konkursu Prac Magisterskich z Historii Edukacji o Nagrodę im. Profesora Czesława Majorka.

Ewelina Tylińska otrzymała dyplom nr 1 i nagrodę pierwszego stopnia za pracę magisterską poświęconą studentom Cesarskiego Uniwersytetu w Warszawie w latach 1869-1904 jako grupie akademickiej i ich znaczeniu w życiu miasta. Praca została napisana pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Kaliny Bartnickiej, a recenzentami byli: prof. dr hab. Julian Dybiec i doc. dr hab. Leszek Zasztowt.

Z kolei I Nagroda im. Profesora Czesława Majorka w drugiej edycji Konkursu została przyznana Monice Nawróć za pracę nt.: *Rola rodziny i nauczania domowego w utrzymaniu tożsamości narodowej Polaków na terenie zaboru rosyjskiego w drugiej połowie XIX wieku i w początkach wieku XX w świetle pamiętnikarstwa*. Praca została napisana pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Krzysztofa Jakubiaka.

Ewa Romanowska
Joanna Dąbrowska

² Daniel Beauvois, Szkolnictwo polskie na ziemiach litewsko-ruskich 1803-1832. Uniwersytet Wileński, przeł. z jęz. francuskiego Ireneusz Kania, t. 1, Fundacja Jana Pawła II – Rzym, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1991. Daniel Beauvois, Szkolnictwo polskie na ziemiach litewsko-ruskich 1803-1832. Szkoły podstawowe i średnie, przeł. z jęz. francuskiego Ireneusz Kania, t. 2, Fundacja Jana Pawła II – Rzym, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1991.